

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Bassola Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Pál Lajos ügyvéd által képviselt alperes ellen rendes felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságon 1.M.740/2007. szám alatt megindított és a Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 8.Mf.22.498/2008/9. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. június 16-án megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Pest Megyei Bíróság 8.Mf.22.498/2008/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek 60.000 (hatvanezer) forint + 15.000 (tizenötezer) forint ÁFA felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A közjegyzőhelyettes munkakörben foglalkoztatott felperes határozatlan időre szóló munkaviszonyát az alperes 2006. február 21-én 2006. március 29-ei hatállyal rendes felmondással megszüntette, amit azzal indokolt, hogy a munkafolyamatok ésszerűsítése érdekében az egyes munkaköri feladatokat átszervezte, a munkatársak között újraosztotta, és ennek következtében a felperes munkájára a továbbiakban nincs szükség.

A felperes a keresetében a rendes felmondás jogellenességének megállapítását, az eredeti munkakörbe történő visszahelyezés mellőzésével a jogellenesség jogkövetkezményeként 2007. január 31-éig elmaradt munkabére, az Mt. 100. § (4) bekezdése alapján 12 havi átlagkeresetének megfelelő átalánytérítés és a költségeinek megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Arra hivatkozott, hogy a felmondás indokolása nem világos, nem valós és nem okszerű. A közjegyzőhelyettes jogszabály által meghatározott feladatait nem lehet átszervezni és újraosztani, valójában nem is erre, hanem az általa intézett ügyek szétosztására

került sor. Az alperes részéről rendeltetésellenes joggyakorlást is állított. A rendes felmondás valódi okának az alperes házastársával való személyes konfliktusát és a közjegyzőhelyettesek közötti bérfeszültséget tartotta, és arra is hivatkozott, hogy ... negyedik közjegyzőhelyettesként történt alkalmazása már az ő munkaviszonyának későbbi megszüntetését célozta.

Az alperes ellenkérelmében az átszervezés gazdasági szükségszerűségét hangsúlyozta, amely okszerűen egy közjegyzőhelyettesi munkakör megszüntetéséhez vezetett. Vitatta, hogy a jogát rendeltetésellenesen gyakorolta volna, és a kereset elutasítását kérte.

A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság az 1.M.740/2007/8. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság a rendes felmondás indokolását kellően világosnak ítélte, mivel abból egyértelműen megállapítható, hogy a felperes munkaviszonyának megszüntetésére átszervezés miatt került sor.

Az indok valóságának és okszerűségének tárgyában megállapított tényállás szerint az alperes 2005. júliusában határozta el egy negyedik közjegyzőhelyettes felvételét. A beérkezett pályázatok alapján ... -val kötött 2005. október 12-én három hónap próbaidő kikötése mellett munkaszerződést, akit a ... Közjegyzői Kamara névjegyzékébe történő bejegyzését követően 2005. november 28-ától közjegyzőhelyettesként foglalkoztatott. A felmondás időpontjában az alperes a felperes munkaköri feladatait a három közjegyzőhelyettes között szétosztotta (dr.B.A., dr. Ú.K. és dr. F.A.) , illetve bizonyos feladatokat saját maga vett át. Az alperes a ... Közjegyzői Kamara 2006. július 25-én kelt igazolásával bizonyította, hogy a felperes munkaviszonyának megszűnését követően új közjegyzőhelyettest nem alkalmazott.

A munkaügyi bíróság a következetes bírói gyakorlatra utalva a munkaköri feladatok szétosztását is átszervezésnek minősítette, és rámutatott arra, hogy az átszervezés célszerűségének, valamint annak vizsgálata, hogy miért a felperes által betöltött munkakör megszüntetésére került sor, a bíróságnak nem feladata.

A munkaügyi bíróság a felperest terhelő bizonyítás sikertelensége folytán a rendeltetésellenes joggyakorlást nem találta megállapíthatónak. Önmagában ugyanis dr. F. A. próbaidejének lejártá és a felperes munkaviszonyának megszüntetése közötti néhány nap különbség ezt nem támasztotta alá, különös tekintettel arra, hogy az új közjegyzőhelyettes felvételéről az alperes már 2005. nyarán döntött, aminek dr. I. B. tanú vallomásával alátámasztottan a munkamennyiség várható növekedésével elfogadható indokát adta.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Bíróság a 8.Mf.22.498/2008/9. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy az alperesnél 2000. novemberében négy közjegyzőhelyettes (dr. B. A., dr. Ú. K., dr. F. A. és felperes), valamint négy jogi diplomás előkészítő (dr. I. B., dr. B. Á., dr. M. Zs., dr. Á. Á.) dolgozott. Az alperes 2005. decemberében előkészítőnek további két jogi diplomás személyt vett fel (dr. T. M., dr. G. M.), így az iroda négy közjegyzőhelyetessel és hat előkészítővel működött tovább. Az archiválást is az előkészítők végezték, amit az alperes 2006. januárjában a tevékenységből kiszervezett, és vállalkozásba adta. 2006. februárjában a közjegyzőhelyettesek és az előkészítők között a feladatok párhuzamosságát megszüntette, a közjegyzőhelyettesek munkaköri leírásából az előkészítő munkafolyamatokat törölte, és egy közjegyzőhelyettesi munkakört megszüntetett.

Az alperes ezen intézkedései alapján a másodfokú bíróság az átszervezést, mint a rendes felmondás indokát az egész szervezetet érintően megállapította, azt valósnak és egyben okszerűnek találta.

A rendeltetésellenes joggyakorlást az alperes által egyébként nem vitatott személyes ellentétek megléte, a bérfeszültség és dr. F. A. alkalmazása okán a másodfokú bíróság sem találta megállapíthatónak.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a munkaügyi bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereseti kérelmének megfelelő határozat meghozatalát, valamint az alperesnek a költségeiben való marasztalását kérte.

Jogszabálysértésként az Mt. 4. §, 89. § (2)-(3) bekezdései, valamint a Pp. 3. § (3) bekezdés, 8. §, 164. §, 249. § (1) bekezdés, és 235. § (1) bekezdése megsértését állította.

Érvelése szerint nemcsak az minősült volna rendeltetésellenes joggyakorlásnak, ha az alperes a munkaviszonyának megszüntetését követően új közjegyzőhelyettest alkalmaz, hanem ennek az az „inverz” megoldása is, hogy ugyanebből a célból előzetesen új közjegyzőhelyettest vett fel. Ennek további kifejtését követően utalt a korábbi beadványaiban foglaltakra.

Fenntartotta annak vitatását, hogy az alperes által is elismerten csupán a feladatok szétosztása átszervezésnek minősülne.

Az eljáró bíróságok részéről a bizonyítékok feltűnően okszerűtlen mérlegelését is sérelmezte, mivel az alperes az új

közjegyzőhelyettes felvételét alátámasztó feladatnövekedést csak állította, azonban azt nem bizonyította. Az archiválás kiszervezésének pedig a jogvita eldöntése szempontjából nincs jogi relevanciája, mivel az a közjegyzőhelyettesi munkakört nem érintette.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperesnek a költségekben való marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

I.

A Pp. 273. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni, ezért a Legfelsőbb Bíróság a felperesnek a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidőn (Pp. 272. § (1) bekezdés) túl benyújtott beadványát a felülvizsgálat köréből kirekesztette.

A felülvizsgálati eljárás önálló jogorvoslati jellegére tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben előadottak alapján vizsgálható, csupán hivatkozás alapján nincs mód a korábbi beadványokban foglaltak figyelembevételére (Pp. 272. § (2) bekezdés, BH 1995.99.).

II.

A perben eldöntendő jogkérdés az alperes részéről a munkafolyamatok ésszerűsítése érdekében az egyes munkaköri feladatok átszervezésével, a munkatársak közötti újra elosztásával és ennek következtében a felperes munkájának szükségtelenné válásával indokolt rendes felmondás jogszerűségének vagy jogellenességének megállapítása volt.

Ennek eldöntését illetően a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján jogszabálysértést nem tárt fel. Az eljáró bíróságok a per adatai alapján helytállóan vonták le azt a jogkövetkeztetést, hogy a vonatkozó törvényi rendelkezésnek és a bírói gyakorlatnak az alperes intézkedése mindenben megfelelt.

Az alperes a rendes felmondás indokaként a működésével összefüggő okot jelölt meg (Mt. 89. § (3) bekezdés), amelyből világosan kitűnt, hogy a felperes munkájára a jövőben miért nincs szükség (Mt. 89. § (2) bekezdés).

Nem vitás peradat, hogy az alperes döntést hozott a közjegyzői iroda által ellátott feladatok más szervezeti keretben való megoldása érdekében. E döntés részét képezte az archiválási

tevékenység vállalkozásba adása, a korábbi négy előkészítővel szemben hat előkészítő alkalmazása. Ezzel összefüggésben az alperes okiratokkal igazolta a közjegyzőhelyettesek munkaköri leírásának módosítását. Ennek bizonyítékként való megítélése szempontjából annak van jelentősége, hogy a korábbi munkaköri leíráshoz képest bizonyos feladatok (recepációs feladatok ellátása, ügyfelekkel való kapcsolattartás) a közjegyzőhelyettesi munkakörből kikerültek, függetlenül attól, hogy ilyen feladatot a közjegyzőhelyettesek, és adott esetben a felperes korábban ténylegesen ellátott-e vagy sem.

Ezen túlmenően az alperes döntésének alapját dr. B. A.-nak a közjegyzőhelyettesek leterheltségét bemutató jelentése képezte. Nem vitásan nem a közjegyzőhelyettesek által ellátandó feladatok szűntek meg, hanem a feladatoknak három közjegyzőhelyettes és az alperes mint közjegyző közötti megosztására, és egy közjegyzőhelyettesi munkakör (státusz) megszüntetésére került sor. Téves a felperesnek az az álláspontja, hogy ezek az intézkedések a munkakörét nem érintették, hiszen az intézkedések folyamatában az egyik közjegyzőhelyettesi munkakör megszüntetése éppen maga az átszervezés, amin egyébként a bírói gyakorlat nem kizárólag a szervezeti felépítést érintő változást, hanem a feladatok megváltoztatását vagy szétosztását is érti (BH 2009.158.). (A Legfelsőbb Bíróság itt jegyzi meg, hogy az újraosztás vagy szétosztás szóhasználatnak ebből a szempontból nincs jogilag értékelhető jelentősége.) A perben nem volt vitatott, hogy a közjegyzői iroda a továbbiakban három közjegyzőhelyetessel és hat jogi végzettségű előkészítővel működött tovább.

A közjegyzői iroda ilyen módon való átszervezése gazdaságossági indokának és célszerűségének vizsgálata kívül esik a munkaügyi jogvita keretein [MK 95. számú állásfoglalás], minthogy annak vizsgálata is, hogy az egy közjegyzőhelyettesi munkakör megszüntetése folytán miért a felperes által betöltött munkakör megszüntetésére került sor.

A Legfelsőbb Bíróság a felperesnek az alperes rendeltetésellenes joggyakorlását „inverz” módon bemutató érvelésével nem értett egyet.

Annak eldöntése, hogy a munkáltató milyen szervezeti keretek között kívánta a feladatait megvalósítani, a munkáltató kizárólagos kompetenciája természetesen azzal, hogy az alperesnek a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény előírásait be kell tartania. Éppen ezért dr. F. A. korábbi alkalmazása indokoltságának vizsgálata is kívül esik a jelen jogvita keretein és a munkáltató jogkörébe tartozó olyan döntés, amely a felperes álláspontjával szemben a rendes felmondás jogszerűségével összefüggésben nem vitatható. Egyrészt a rendes felmondás jogszerűsége elbírálása szempontjából a közlés időpontja az irányadó

(LB.M.törv.I.10.051/1983, LB.M.törv.10.041/1993), másrészt a per adatai alapján ok-okozati összefüggés nem volt kimutatható a munkáltató korábbi, már 2005. nyarán elhatározott intézkedése (pályázat kiírása) és a felperes munkaviszonyának jóval később, 2006. februárjában történt megszüntetése között. A rendeltetésellenes joggyakorlás bizonyítása a felperest terhelte (Pp. 164. § (1) bek.), és önmagában az a tény, hogy dr. F. A. próbaideje a rendes felmondást megelőző napokban járt le, ennek bizonyítására egyéb összefüggés bizonyítottságának hiányában nem alkalmas.

Végül a Legfelsőbb Bíróság eseti döntésében adott iránymutatás szerint, ha a rendes felmondás indoka valónak és okszerűnek bizonyul, nem szükséges az abban fel nem hozott más ok vagy valamilyen körülmény vizsgálata [Mfv.I.10.528/2000.]. Ettől függetlenül nem jogszerűtlen a rendes felmondás, ha annak folytán a munkáltató költséget is megtakarít (Mfv.II.10.039/2000.), és önmagában a munkahelyi konfliktus sem eredményez jogellenességet, ha nem bizonyított a munkáltatónak az Mt. 3. § (1) bekezdését és 102. §-át sértő magatartása (Pp. 164. § (1) bekezdés).

A fenti indokolásra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság jogszabálysértés hiányában a Pp. 275.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendeletnek, a perbeli ügyben még alkalmazandó 14.§-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2010. június 16.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő